

Gardens of Resistance

A dream in seven phases for the generalization of the concept

During his professional career, Gilles Clement has introduced and applied four distinct ideas and concepts on landscapes and ways to intervene in them. The concept of Gardens of Resistance is his most recent idea and a result of his activities over the past several years. The following is a translation of Gilles Clement's article titled "Les jardins de résistance" in which he has strived to introduce the concept of Gardens of Resistance. In this charter, Gilles Clement offers an epic and romantic description of his idea through a narrative compiled of seven acts. What Clement means by Gardens of Resistance is a multiple complex of spaces, which he describes as gardens acting as resistance points across the face of the earth to protect its natural and green resources against dangers facing humankind. He regards the intertwined and complex system resulting from this idea as a source of hope for the earth's survival. In fact, through his theatrical histrionics, Clement attempts to picture the earth's natural ecosystem pitted against capitalism and human greed. He outlines an effort to restore the human tradition of gardening and introduces gardens as points of resistance against the move to destroy natural resources and thus humankind. Remarkably, Clement stresses that these resistance points are separate entities. In fact, his proposed system is comprised of independent resistance points that finally form a unified whole in conjunction with his idea of Planetary Gardens.

باغ‌های مقاومت (پدافند) رویایی در هفت گام برای تعمیم یک ایده

ترجمه: سیده نفیسه موسویان
Translated by: Seyedeh
Nafiseh Mousavian
nafisehmousavian@gmail.com

ژیل کلمان در طول دوران فعالیت حرفه‌ای خود، چهار ایده و کانسپت از منظر و نحوه دخالت در آن، ارائه کرده و در پروژه‌هایش بکار برده است. نظریه "باغ‌های مقاومت" آخرین ایده و حاصل فعالیت سال‌های اخیر او است. آنچه در ادامه می‌خوانید ترجمه‌ای از مقاله "Les jardins de résistance" است که توسط ژیل کلمان در معرفی این نظریه نگارش شده است. در این منشور، ژیل کلمان از خلال روایتی هفت پرده‌ای به صورتی حماسی و رومان‌تیک به بیان نظریه باغ‌های مقاومت می‌پردازد. مقصود کلمان از باغ‌های مقاومت، مجموعه‌ای متکثر از فضاهایی است که او تعبیر باغ به آنها می‌دهد و به صورت هسته‌های مقاومت با گستردگی در تمام سطح زمین به حفاظت از ذخایر طبیعی و سبز آن در برابر آسیب‌های پیش روی بشریت می‌پردازد. وی سیستم درهم تنیده و پیچیده حاصل از این نظریه را امیدی برای ادامه حیات سیاره زمین می‌داند. در واقع، این نوشتار کلمان، صحنه‌سازی تئاترگونه‌ای است که رویارویی اکوسیستم طبیعی زمین در برابر هجوم سرمایه‌داری و زیاده‌خواهی بشر را به تصویر می‌کشد. او تلاشی را در ادامه سنت باغ‌سازی نوع بشر معرفی و تبیین می‌کند و آن را به صورت هسته‌های مقاومت ما در برابر نابودی ذخایر زمینی و نجات نوع بشر ارائه می‌دهد. نکته جالب توجه، تاکید است که او بر جدابودن این هسته‌ها از یکدیگر دارد؛ در واقع سیستم پیشنهادی کلمان را مجموعه‌ای از هسته‌های مستقل تشکیل می‌دهد که در نهایت در ترکیب با ایده باغ سیاره‌ای در مجموعه‌ای یکپارچه جای می‌گیرد.

هفت راهبرد آرمانی برای رسیدن به باغ‌های مقاومت :

۱. باغ‌های مقاومت مجموعه‌ای از فضاهای خصوصی و عمومی را در بر می‌گیرند : جایی که در گذشته هنر باغ‌سازی، اعم از باغ‌های تفریحی و متمر را شکل می‌داد و امروز علاوه بر آنها پارک‌های شهری و قلمروهایی که به بافت شهری منضم شده‌اند را در سایه تعادل میان انسان و طبیعت شکل می‌دهند. این تعادل به‌دور از سلطه بازار و متمایل به حفظ زندگی و تنوع آن (فرهنگی یا طبیعی)، با احترام عمیق به منشأ حیات (آب، خاک و هوا) و در تمایلی شدید به حفاظت از منفعت کلیه موجودات زنده و به ویژه انسان‌ها قرار دارد.

۲. به واسطه باغ‌های مقاومت، نوعی سبک و هنر زندگی تعریف می‌شود که تنها به مسئله باغ نمی‌پردازد، بلکه در یک نگاه کلی، رابطه انسان با محیط اجتماعی و بیولوژیکی او را مورد تاکید قرار می‌دهد که در آن، براساس معیارهای مطروحه در نظریه «باغ در حرکت»، اقتصاد زندگی نیز متکفل آن می‌شود؛ به صورتی که «حداکثر توافق و حداقل تقابل با انرژی را در مکان داشته باشد». تعمیم این نوع برخورد به امور روزمره و تمامی جنبه‌های زندگی، منجر به تداوم مفهوم مقاومت در تمامی سطوح می‌شود. البته لازم است، این مسئله به طور مداوم یادآوری و مورد تاکید قرار گیرد تا مانند تجربیات گذشته بشر، توسط جریان‌های مصرف‌گرا، ایده‌های توسعه و فریبکاری‌های دنیای اقتصاد به یک کالای بازاری و ابزار دست سرمایه‌داری بکار گرفته نشود.

۳. باغ‌های مقاومت، روش‌های زندگی بهینه در محیط را گسترش می‌دهند و شکلی از زندگی را پیشنهاد می‌کنند که در آن، مصرف منابع مشترک کمتر و براساس آن قواعد یک اقتصاد جدید پایه‌ریزی می‌شود.

این امر منجر به ایجاد دو مکانیسم متضاد می‌شود:

- اول، مکانیسم اختلاط جهانی گونه‌ها (موجودات) و سیستم مبادلات از راه دور است که منجر به پیدایش مجموعه‌ای جدید از یک سری فرایندهای تعدیل بخش مجدد زیستی و اجتماعی می‌شود : زیست‌بوم‌های نوظهور. اختلاط جهانی، موجب چند برابر شدن برخوردها و تبادلات بین موجودات و سیستم‌های کشت است که در طول تاریخ از هم جدا افتاده‌اند. این برخوردها و تبادلات، منجر به هیبریداسیون (گسترش گونه‌ها) طبیعی و فرهنگی می‌شود که بخشی از مکانیسم جهانی تحول است.

- دوم، مکانیسم محدودشدن تبادلات و سیستم‌های توزیع است که اجازه می‌دهد هزینه جهانی تولید (و یا مدیریت) به حداقل رسیده و در نتیجه آلودگی‌های مختلف و سطح تراز کربن را به کمترین حد ممکن آن محدود نماید. محدودشدن تبادلات و سیستم‌های توزیع ناشی از اختلاط جهانی، باید به عنوان قابل توجه‌ترین جنبه اقتصاد نوظهوری که الزاماً توسط اشکال جدید تبادلات (زیست‌بوم‌های نوظهور) و همچنین از طریق این شرایط ویژه ایجاد می‌شوند معرفی گردند : خرید کمتر و بهینه، مصرف کمتر و صحیح، ترویج نوعی به اشتراک‌گذاری پویا.

۴. اقتصاد نوظهور ناشی از باغ‌های مقاومت دو گونه پویایی متضاد را موجب می‌شود:

- مبادلات دور که موجب وابستگی می‌شود.

- مبادلات محلی که منتج به خودکفایی می‌شود.

اقتصاد نوظهور باغ‌های مقاومت، هیچ‌یک از این دو پویایی را از حیث نتیجه تبادلات آنها ترویج نمی‌دهد، اما موضع خود را در ارتباط با وابستگی و یا خودکفایی، این چنین مطرح می‌کند :

تبادلات غیر حیاتی (درجه دوم) که همراه با فاصله و در نتیجه وابستگی هستند. یک حادثه در دوردست روی اقتصاد نوظهور یک اثر ضمنی ناچیز خواهد داشت و آن را به مخاطره نمی‌اندازد.

مبادلات حیاتی که محلی هستند و خودکفایی را به دنبال دارند. یک حادثه در آن سوی دنیا عملکرد آن را تغییر نخواهد داد.

هیچ‌یک از تبادلات حیاتی و غیر حیاتی، که جزوی از باغ‌های مقاومت محسوب می‌شوند، نباید به سمت تخریب تعادل زیستی و اجتماعی پیش روند.

۵. باغ‌های پایدار به شکل ذره‌ای و جداگانه بر روی کره زمین وجود دارد. این سیستم ذره‌ای، پاسخگوی منطق خودکفایی است که در نگاه اول، دلیلی برای راه اندازی آن وجود ندارد. در قالب یک سیاست ارزش‌دهنده به اصول اقتصاد نوظهور ماخوذ از باغ‌های پایدار، و به طور کلی‌تر در رابطه با مفهوم باغ سیاره‌ای، یکپارچه نمودن سیستم، بدون منحرف کردن اهداف آن، از طریق قیود قانونی نوعی هماهنگی را ایجاد می‌کنند :

- برقراری مبادلات عادلانه

- گسترش تبادلات هنری و علمی در سطح بالا

به طور کلی، تبادلات معنوی منتج از تنوع فرهنگی روی زمین افزایش می‌یابد و این حالت ذره‌ای و پراکندگی سیستم به انعطاف‌پذیری و در نتیجه بالارفتن مقاومت آن کمک می‌کند زیرا در این حالت، سیستم به سختی قابل تصرف خواهد بود.

۶. تا زمانی که این ذهنیت "تنها الگوی نظام سرمایه‌داری غالب است" ادامه دارد، باید برای مقابله در برابر این ابزار مخرب، سیستمی عظیم با مقاومتی بالا که گذشت زمان بر پایداری آن می‌افزاید بر روی سیاره فراهم کرد؛ همچون کهکشان راه شیری که گذر زمان بر قدرت و تراکمش می‌افزاید.

جایگزینی مکانیکی یک سیستم توسط سیستم دیگر به گونه‌ای ناگهانی انجام می‌شود؛ بدون فاجعه و از طریق یک تغییر جهت غیرقابل جلوگیری و توزیع دوباره مسئولیت‌ها و کالاهای به جای توزیع ناعادلانه مسئولیت‌ها و کالاهای. چنین سیستمی بر آزادسازی منافع مشترک به جای خصوصی‌سازی آنها تاکید می‌کند.

پس از آن، اعمال یک قانون واحد بر این سیستم متکثر و توسعه یک سیاست هماهنگ با باغ سیاره‌ای امکان‌پذیر خواهد شد.

۷. باغ سیاره‌ای، باغ‌های مقاومت را تحت یک کانسپت مشترک گسترش می‌دهد و یکپارچه می‌سازد. اگر فرض کنیم که باغ‌های مقاومت نقش خود را در سرتاسر سیاره به خوبی ایفا کند، آنگاه گسترش پروژه «اکولوژی انسان‌گرا» امکان‌پذیر خواهد شد.

باغ سیاره‌ای بر وابستگی شدید انسانیت به تنوع (زیستی و غیرزیستی) و در نتیجه بر شکنندگی گونه بشر تاکید دارد. باغ سیاره‌ای سؤالی محوری را مطرح می‌کند : "چگونه می‌توان از تنوع بدون تخریب آن بهره‌برداری کرد؟". هر دگرگونی در توازن‌های زیستی موجب ناپدید شدن گونه‌های غیرانسانی می‌شود که توسط گونه انسان به ناپودی محکوم هستند. این چشم‌انداز علمی به آینده که عملکرد فن‌آوری را جایگزین مدیریت دقیق منابع طبیعی می‌کند، تنها روند تخریب "پدیده باغ" را سرعت می‌بخشد.

در نهایت، دست‌یافتن به اهداف باغ سیاره‌ای، مستلزم نوعی آگاهی نسبت به موجودات زنده همراه با استفاده معقول از فن‌آوری‌های کمکی است. باغ سیاره‌ای افزایش کلی آگاهی در سطحی قابل قبول را فرض می‌کند تا از این طریق خود مدیریت "باغ" همواره توازن انرژی بین آنچه از بین رفته و آنچه که در محیط برجای مانده را حفظ کند. نتیجه آن مدیریتی است حول محور انسان همزیست‌گرا؛ کسی که توازن، توسط او حفظ می‌شود و در این حالت یک ظرفیت مشخص از سیستم‌های بیونیک در جهان باقی می‌ماند تا مکانیسم‌های تکامل از آن پیروی کنند.

توسعه مفهومی این هفت‌گام این امکان را فراهم می‌سازد که بتوان اولویت‌های حاکمیت پیشنهادی نوین، و در پی آن، یک سیاست جدید را پایه‌ریزی کرد. سیاستی که به ظهور حاکمیتی جدید با وزارتخانه‌های جدید و اقدامات جدیدشان بیانجامد. گویی در رویا خود را می‌بینیم که در حال دوباره کشیدن رئوس قانون اساسی جدید یا قراردادهای اولیه هستیم و به جای بحث در مورد به رقابت کشاندن گروه‌ها، در مورد به اشتراک‌گذاری و افزایش آگاهی و دانش صحبت می‌کنیم.

پی‌نوشت

۱. projet d'écologie humaniste

منبع

• <http://www.gillesclement.com/cat-jardinresistance-tit-Les-Jardins-de-resistance-visited: May 2011>

ژیل کلمان معمار منظر فعالی است :
دائم در سفر است و در نقاط مختلف
دنیا یا مشغول سخنرانی و افتتاح
نمایشگاه آثار و رونمایی از کتابش است
و یا اجرای پروژه‌های جدید... پس از
رفت و برگشت‌های فراوان بالاخره در ۶
فروردین ۱۳۹۰ امکان ملاقات و مصاحبه
در دفتر کار ژیل کلمان در پاریس مهیا
شد و ژیل کلمان از تجربیات حرفه‌ای و
آکادمیکش و از نظریاتش در باب منظر
و معماری منظر می‌گوید و از احترامی که
برای باغ ایرانی قایل است ....

تصویر ۱: ژیل کلمان در
دفتر کارش، پاریس، عکس:
مریم‌السادات منصور،
۱۳۹۰.